

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ

Кафедра міжнародної економіки та підприємництва

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА

Навчально-методичні матеріали

УДК 339.9
ББК 65.58я73

*Обговорено і схвалено на засіданні
кафедри міжнародної економіки та підприємництва
(Протокол № 50 від 24 червня 2011 р.)*

Укладач:

Сахаров Вадим Євгенович – кандидат економічних наук, професор

Міжнародна економіка: Навчально-методичні матеріали// Укл. В.Є. Сахаров. – К.: Національна академія управління, 2011. – 24 с.

Навчальний курс "Міжнародна економіка" входить до циклу загально-освітніх економічних дисциплін і спирається на такі раніше засвоєні студентами предмети як "Основи економічної теорії", "Макроекономіка", "Мікроекономіка" та інші.

УДК 339.9
ББК 65.58я73

ЗМІСТ

МЕТА ТА ЗАДАЧІ КУРСУ, НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН	4
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ТА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ ТА ЗАСВОЄННЯ МАТЕРІАЛУ ТЕМ КУРСУ "МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА"	5
РЕГЛАМЕНТ ВИКЛАДАННЯ ТА КОНТРОЛЮ ЗАСВОЄННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ	6
НАВЧАЛЬНІ МОДУЛІ	9
МОДУЛЬ 1.	9
ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	9
МОДУЛЬ 2	10
ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	11
МОДУЛЬ 3	11
ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	12
ТЕМАТИКА НАУКОВИХ ЕСЕ	14
ОСОБЛИВОСТІ РЕГЛАМЕНТУ ВИКЛАДАННЯ ТА КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ	19
МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ЛІТЕРАТУРНИХ НАУКОВИХ ДЖЕРЕЛ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	20

МЕТА ТА ЗАДАЧІ КУРСУ, НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Навчальний курс "Міжнародна економіка" входить до циклу загально-освітніх економічних дисциплін і спирається на такі раніше засвоєні студентами предмети як "Основи економічної теорії", "Макроекономіка", "Мікроекономіка" та інші.

Метою вивчення даної дисципліни є набуття студентами комплексних знань про найважливіші теоретичні і практичні аспекти світогосподарських зв'язків, їх сучасну інтерпретацію.

Задачі курсу полягають у:

- розумінні суті міжнародних економічних відносин (МЕВ), взаємозв'язків їх форм, суб'єктів та рівнів;
- вмінні аналізувати і оцінювати економічне, політико-правове, соціально-культурне середовище та інфраструктуру МЕВ;
- вивченні принципів і законів розвитку МЕВ, процесів міжнародного поділу праці, спеціалізації та кооперування; форм, методів і механізмів регулювання міжнародної торгівлі, процесів міграції робочої сили та руху капіталів;
- одержанні знань з основних питань та проблем функціонування світової валютної системи, методології міжнародних розрахунків;
- розумінні логіки, напрямків і форм розвитку процесів міжнародної економічної інтеграції;
- вмінні використовувати одержані знання у практичній зовнішньоекономічній діяльності України, враховуючи тенденції і перспективи розвитку міжнародних економічних відносин.

Ефективній реалізації цілей та завдань курсу підпорядкована тематична логіка його викладання, структура та зміст тем лекцій, проблематика семінарських занять та компановка у три навчальні модулі.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ТА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ ТА ЗАСВОЄННЯ МАТЕРІАЛУ ТЕМ КУРСУ "МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА"

№ п/п	Теми навчальних модулів	Денна форма навчання			
		Всього	Лекції	Семінари	Самостійна робота
	Модуль 1. <div>Всього:</div>	22	8	6	18
1.	Міжнародна економічна система	12	2	2	8
2.	Міжнародна торгівля	20	6	4	10
	Модуль 2. <div>Всього:</div>	32	6	6	20
3.	Міжнародні інвестиції	9	1	2	6
4.	Міжнародний кредит	9	1	2	6
5.	Міжнародна міграція робочої сили	14	4	2	8
	Модуль 3. <div>Всього:</div>	44	8	10	26
6.	Світова валютна система	10	2	2	6
7.	Міжнародні розрахунки і платіжний баланс	9	1	2	6
8.	Міжнародна економічна інтеграція	16	4	4	8
9.	Глобалізація та економічний розвиток	9	1	2	6
	РАЗОМ:	108	22	22	64

РЕГЛАМЕНТ ВИКЛАДАННЯ ТА КОНТРОЛЮ ЗАСВОЄННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

В перехідний період в Національній академії управління як і в інших навчальних закладах України паралельно існуватимуть дві системи оцінювання, а саме **ECTS (Європейська система трансферту кредитів) та національна (4-х бальна)**. З цієї метою в НАУ вводиться **100 – бальна шкала оцінювання знань**, за допомогою якої здійснюється конвертація оцінок системи ECTS в національну, що представлено в таблиці 1.

Таблиця 1

Порядок конвертації оцінок

Оцінка за системою ECTS	Визначення	Оцінка за 100 – бальною шкалою	Оцінка за національною системою
A	Відмінно – відмінне виконання	85 -100	5 (відмінно)
B	Дуже добре – вище середнього рівня	75 - 84	4 (добре)
C	Добре – загалом хороша робота	60 - 74	4 (добре)
D	Задовільно - непогано	55 - 59	3 (задовільно)
E	Достатньо – виконання відповідає мінімальним критеріям	50-54	3 (задовільно)
FX	Незадовільно – необхідне повторне перескладання	30 - 49	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання
F	Незадовільно – необхідно повторне вивчення дисципліни	0 - 29	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ХАРАКТЕРИСТИКА СКЛАДОВИХ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ВИВЧЕННЯ КУРСУ ТА ЇХ ОЦІНЮВАННЯ

Порядок, встановлений відповідним наказом ректора НАУ, передбачає можливість диференційованого підходу до формування 100 – бальної оцінки з окремих дисциплін, що об'єктивно обумовлено специфікою їх викладання. Весь програмний матеріал курсу "Міжнародна економіка" поділяється на три модулі, які представлені в навчально-тематичному плані дисципліни. Викладання основних питань модулів та контроль за їх опануванням студентами денної форми навчання включають такі складові: 1) лекції; 2) семінарські заняття; 3) тести; 4) наукові есе; 5) фінальний іспит.

Лекції та семінарські заняття проводяться за загальноакадемічними правилами в аудиторний час за розкладом. **Відвідування лекцій та семінарів є обов'язковим**, що контролюється викладачами та куратором курсу, які по завершенню семестру оцінюють дану складову максимально 10 балами. Якщо

студент з **будь-яких обставин** мав пропуски, його оцінки розраховуються за простою пропорцією, виходячи із сумарної кількості лекцій та семінарських занять. Так, якщо під час семестру було 12 лекцій і 14 семінарів (разом 26), а студент відвідав 8 лекцій і 10 семінарів (разом 18), то його оцінка відвідування складає 6,8 (26-10; 18 – x); результат за загальноарифметичними правилами округлюється до цілої цифри і дорівнює 7 балам.

Другою складовою комплексної оцінки студента є його **активність на семінарських заняттях**, під час яких впродовж семестру він може отримати максимум 20 балів. Результати роботи кожного студента (виступи, доповнення, коментарі, участь у дискусії, грамотно поставлені запитання тощо) визначаються викладачем на семінарах індивідуально. Тобто після будь-якого заняття кожен студент має в журналі оцінку від 0 до, наприклад, 10 балів за вдалий виступ. Орієнтовні показники активності (максимально): виступ – 10; доповнення – 5; коментар – 3; запитання – 1. Виходячи з конкретних обставин, ці показники можуть коригуватися викладачем.

Враховуючи обмежену кількість аудиторних семінарських занять, наявність певної заздалегідь визначеної кількості балів у студента за кожний модуль не є обов'язковим. Активність визначається тільки по завершенню семестру. Тобто теоретично студент може мати 0 за Модуль 1, 0 за Модуль 2 і 20 балів за Модуль 3. Водночас, крім виступів, число яких об'єктивно лімітоване питаннями планів семінарських занять, за нормальної практики кожен може накопичувати бали за рахунок всіх інших форм активності на семінарах.

Третьою складовою семестрової комплексної оцінки є **тести**, які проводяться по завершенню вивчення Модулів 1-3, по кожному з яких студент може отримати максимум по 10 балів, тобто – 30 загалом. Тести проводяться у комп'ютерному класі за спеціально розробленою програмою. Час і аудиторія для тестування визначаються додатково. Технологія тестування передбачає наступне: 1) викладач заздалегідь готує 30-50 тестових завдань, що охоплюють програмний матеріал тем модулів. Під час тестування методом випадкової вибірки студент отримує 10 завдань, кожне з яких має 4 варіанти відповіді. Студент обирає, на його думку, вірну, для чого дається 1 хвилина на кожне питання. Загальний час на одне тестування – 10 хвилин (10 x 1).

Після завершення тестування студент за комп'ютерною програмою безпосередньо на місці отримує оцінку, що відповідає кількості правильних відповідей, а саме: 7 вірних відповідей – 7 балів, 3 – 3 бали відповідно. **Повторне тестування не проводиться.** Якщо деякі студенти не були присутніми на плановому тестуванні з поважних обставин, вони мають можливість пройти тестування у додатково визначений час. Студенти, що не з'явилися на планове тестування без поважних причин, як і ті, що не були присутніми на додатковому, матимуть нульову оцінку.

Четвертий елемент загальної оцінки становлять результати, отримані за наукові есе з тематики курсу (максимально 10 балів).

Як форма самостійної роботи наукове есе є різновидом індивідуального творчого дослідження, в якому в стислому вигляді висвітлюється сутність проблеми або дається наукова порівняльна характеристика явищ, категорій, теорій тощо. Причому, **найважливішим у науковому есе є формулювання власної позиції, оцінки, шляхів вирішення проблеми тощо.**

Тексту есе передуює вступний план, що має здебільшого три пункти. В кінці есе подається список літературних джерел (10 найменувань орієнтовно), які

були використані для написання роботи. Обсяг наукового есе становить 4,5 – 5,0 аркушів тексту на папері формату А4. В друкованому варіанті на одній сторінці тексту міститься до 30 рядків по 68-70 знаків в кожному. Для цього зазвичай використовується шрифт Times New Roman розміру 14 та міжрядковий інтервал значенням 1,5. Якщо текст написаний від руки власноруч, то обсяг роботи збільшується в 1,5 – 2,0 рази в залежності від індивідуальних особливостей написання.

Теми есе, що представленні в п.5 плану, обираються студентами власноруч.

Наукове есе подається викладачу через куратора курсу в заздалегідь визначений термін (орієнтовано в середині грудня). **В межах академічної групи теми не повинні дублюватися, що регулюється старостою академічної групи.**

Останнім п'ятим елементом комплексної оцінки є результат фінального іспиту, що складається згідно графіку екзаменаційної сесії. Білет містить 3 питання кожне з яких оцінюється максимально у 10 балів, тобто (3х10=30 балів разом). Питання білетів до студентів не доводяться. При підготовці до іспиту потрібно користуватися програмою курсу (див.п.п.4.1.1., 4.2.2 та 4.3.1.).

Увага! Студенти, які впродовж семестру набрали менш 30 балів за усіма складовими, до іспиту НЕ ДОПУСКАЮТЬСЯ, автоматично отримують оцінку "незадовільно" – F і мають скласти іспит наступного разу тільки після повторного вивчення дисципліни.

Таким чином комплексна оцінка розраховується як сума вищезгаданих складових, і її максимальна величина потенційно дорівнює 100 балам, а саме:

1. Відвідування	- 10
2. Активність на семінарах	- 20
3. Тести	- 30
4. Наукове есе	- 10
5. Іспит	- 30
Разом:	100

НАВЧАЛЬНІ МОДУЛІ

МОДУЛЬ 1.

Тема 1. МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА СИСТЕМА

Предмет курсу "Міжнародна економіка". Міжнародна економічна система: сутність та структура. Міжнародні економічні відносини (МЕВ) та рівні їх регулювання. Міжнародна економічна діяльність. Сукупність національних економік. Класифікація країн за рівнем соціально-економічного розвитку. Інтернаціоналізація господарського життя. Міжнародний поділ праці: сутність, форми та фактори. Особливості сучасного етапу розвитку світового господарства. Основні форми міжнародних економічних відносин. Рівні та принципи МЕВ. Основні суб'єкти МЕВ та середовище їх розвитку.

Тема 2. МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ

Міжнародна торгівля як форма МЕВ. Світовий ринок товарів і послуг та особливості його розвитку в сучасних умовах. Показники масштабів, структури, динаміки й результативності міжнародної торгівлі. Еволюція теорій міжнародної торгівлі. Види міжнародної торгівлі. Торгівля товарами та послугами. Традиційна торгівля, торгівля у межах кооперації, зустрічна торгівля. Торгівля науково-технічною продукцією та послугами.

Методи міжнародної торгівлі. Торгівля напряму та через посередників. Біржова торгівля, міжнародні аукціони та тендери.

Ціноутворення у міжнародній торгівлі. Тарифне і нетарифне регулювання міжнародних торгово-економічних відносин. Світова організація торгівлі (СОТ). Україна на світовому ринку товарів та послуг.

ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. СИСТЕМА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ (2 ГОДИНИ)

ПЛАН

1. Предмет міжнародної економіки та його основні визначення. Світове господарство як об'єкт МЕВ.
2. Суб'єкти міжнародних економічних відносин та їх взаємодія у міжнародній господарській практиці. Суб'єкти МЕВ України.
3. Рівні та принципи міжнародних економічних відносин.
4. Середовище МЕВ.

Тема 2. МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 1. (2 ГОДИНИ)

ПЛАН

1. Суть та еволюція міжнародної торгівлі, її місце в системі міжнародних економічних відносин.

2. Форми та показники міжнародної торгівлі.
3. Кількісна оцінка, структура та основні тенденції розвитку сучасної міжнародної торгівлі.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 2. (2 ГОДИНИ)

ПЛАН

1. Роль ціни в міжнародній торгівлі та механізм її формування.
2. Методи регулювання міжнародних торговельних відносин.
3. Позитивні і негативні наслідки приєднання України до ГАТТ/СОТ.

МОДУЛЬ 2

Тема 3. МІЖНАРОДНІ ІНВЕСТИЦІЇ

Причини і суть міжнародного руху капіталу. Показники руху капіталу. Характерні риси сучасного етапу міжнародного руху капіталу.

Інвестиції в системі міжнародного руху капіталу. Мотивація міжнародної інвестиційної діяльності. Форми іноземних інвестицій. Прямі та портфельні інвестиції. Спільні підприємства та особливості їх функціонування в Україні. Транснаціональні корпорації. Вільні економічні зони. Стратегічні альянси. Злиття та поглинання у міжнародному бізнесі.

Міжнародний інвестиційний ринок, його структура й особливості розвитку. Форми та методи регулювання міжнародного інвестування на національному і міжнародному рівнях. Міжнародні інвестиції в Україні.

Тема 4. МІЖНАРОДНИЙ КРЕДИТ

Міжнародний кредит та його функції в сучасній економіці. Принципи міжнародного кредиту. Фактори розвитку міжнародних кредитних відносин.

Форми міжнародного кредитування. Єврокредити. Лізинг. Факторинг. Форфейтинг.

Світовий фінансовий ринок, його функціональна та географічна структура. Основні світові фінансові центри. Інвестиційний сектор (ринок цінних паперів) та його інструменти. Єврооблігації. Іноземні облігації. Сек'юритизація кредитів.

Міжнародні кредитно-фінансові інститути та їх діяльність. Проблема зовнішньої заборгованості. Лондонський та Парижський клуби кредиторів. Україна в міжнародних кредитних відносинах.

Тема 5. МІЖНАРОДНА МІГРАЦІЯ РОБОЧОЇ СИЛИ

Сутність і види міжнародної трудової міграції. Етапи розвитку міжнародної міграції трудових ресурсів та особливості сучасного періоду. Основні світові центри притягання робочої сили. Особливості формування та розвитку світового ринку праці. "Втрати розумів" як одна з проблем трудової міграції.

Види міграції. Економічні та соціальні наслідки міжнародної трудової імміграції та еміграції. Регулювання міжнародних міграційних процесів та його інструменти. Методи регулювання міграції трудових ресурсів. Міжнародні організації, що регулюють процеси міграції. Україна в світових міграційних процесах.

ПЛАНИ СЕМНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 3. МІЖНАРОДНІ ІНВЕСТИЦІЇ

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ (2 ГОДИНИ)

ПЛАН

1. Особливості міжнародного руху капіталу в системі МЕВ.
2. Прямі і портфельні зарубіжні інвестиції.
3. Міжнародний інвестиційний ринок, його структура та особливості розвитку.
4. Міжнародні інвестиції в Україні.

Тема 4. МІЖНАРОДНИЙ КРЕДИТ

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ (2 ГОДИНИ)

ПЛАН

1. Міжнародний кредит, його основні види.
2. Фактори формування світового фінансового ринку, його функціональна та географічна структури.
3. Сучасні валютна та інституційна структури світового фінансового ринку.
4. Україна в міжнародних кредитних відносинах.

Тема 5. МІЖНАРОДНА МІГРАЦІЯ РОБОЧОЇ СИЛИ

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 1. (2 ГОДИНИ)

ПЛАН

1. Міжнародна міграція робочої сили як форма МЕВ.
2. Сучасний стан міжнародної міграції.
3. Адміністративно-правове регулювання міжнародних міграційних процесів.
4. Характеристика і особливості міграційних процесів в Україні.

МОДУЛЬ 3

Тема 6. СВІТОВА ВАЛЮТНА СИСТЕМА

Структура сучасної валютної системи. Національна, міжнародна (регіональна) та світова валютні системи. Основні елементи національної валютної системи. Основні елементи світової валютної системи. Поняття валюти та її види. Конвертованість валюти. Валютний паритет і валютний курс. Кросс - курс валют. Режим курсу валюти. Міжнародна валютна ліквідність. Резервні валюти.

Еволюція світової валютної системи. Система золотомонетного стандарту. Система золотодевізного стандарту. Бреттон-Вудська валютна система. Ямайська валютна система.

Валютний ринок і його структура. Котирування валют. Основні валютні операції. Валютний ринок України.

Тема 7. МІЖНАРОДНІ РОЗРАХУНКИ І ПЛАТІЖНИЙ БАЛАНС

Поняття міжнародних розрахунків. Форми міжнародних розрахунків та їхня порівняльна характеристика.

Платіжний баланс, його структура і методологія складання. Платіжний баланс України: стан, структура, динаміка.

Тема 8. МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ІНТЕГРАЦІЯ

Інтеграція як відносини і як процес. Фактори розвитку міжнародної економічної інтеграції. Форми та особливості регіональної економічної інтеграції. Проблеми і перспективи світової (глобальної) інтеграції.

Європейські інтеграційні процеси. Європейський Союз і європейська валютна система. Інтеграція східноєвропейських країн. СНД. Чорноморське економічне співробітництво (ЧЕС). ГУАМ. Потенціал і особливості загальноєвропейської економічної інтеграції. Північноамериканська економічна інтеграція. Зона вільної торгівлі "США-Канада-Мексика" (НАФТА). США у світових інтеграційних процесах. Економічна інтеграція у Латинській Америці. Потенціал і особливості регіональної інтеграції країн Азії. Інтеграційні зусилля арабських країн. Взаємозв'язки країн Африки.

Україна в світових інтеграційних процесах. Передумови та шляхи інтеграції України у світове господарство. Пріоритетні напрями геополітичної та галузевої орієнтації України.

Тема 9. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК

Глобалізація світової економіки. Суперечливість процесу глобалізації: прогресивні та негативні наслідки. Фінансова глобалізація.

Глобальні проблеми сучасності: сутність, класифікація та процеси їхнього загострення. Демографічна проблема. Екологічна проблема. Військові проблеми. Проблеми нерівності та нерівномірності розвитку країн світу.

Міждержавне регулювання глобальних проблем. Причини і особливості та наслідки сучасної світової економічної кризи.

ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 6. СВІТОВА ВАЛЮТНА СИСТЕМА

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ (2 ГОДИНИ)

ПЛАН

1. Сутність та взаємозв'язок національної, міжнародної (регіональної) та світової валютних систем.
2. Валюта та її види. Валютний курс та валютний паритет. Конвертованість валют.
3. Еволюція світової валютної системи.
4. Особливості розвитку валютного ринку України.

Тема 7. МІЖНАРОДНІ РОЗРАХУНКИ ТА ПЛАТІЖНИЙ БАЛАНС

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ (2 ГОДИНИ)

ПЛАН

1. Порівняльна характеристика основних форм міжнародних розрахунків.
2. Платіжний баланс, його структура та методологія складання.
3. Проблематика сучасного платіжного балансу України.

Тема 8. МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ІНТЕГРАЦІЯ

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 1. (2 ГОДИНИ)

ПЛАН

1. Міжнародна економічна інтеграція як об'єктивний процес і вищий рівень розвитку МЕН.
2. Основні форми міжнародної інтеграції та порівняльна характеристика за ключовими критеріями.
3. Особливості сучасних міжнародних інтеграційних процесів.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 2. (2 ГОДИНИ)

ПЛАН

1. Логіка розвитку ЄС у хронологічному контексті.
2. Особливості процесів економічної інтеграції в Північній Америці.
3. Порівняльна характеристика процесів економічної інтеграції країн Північної Америки, Латинської Америки, Азійсько-Тихоокеанського регіону та Африки.

Тема 9. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ І ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ (2 ГОДИНИ)

ПЛАН

1. Сутність глобалізації світової економіки, її позитивні та негативні наслідки.
2. Характеристика та шляхи подолання основних сучасних глобальних проблем.
3. Нерівномірність економічного розвитку країн світу.
4. Форми та засоби міждержавного врегулювання глобальних проблем.

ТЕМАТИКА НАУКОВИХ ЕСЕ

1. Порівняльна характеристика різних підходів визначення поняття "Міжнародна економіка".
2. Порівняльна характеристика різних підходів визначення поняття "Міжнародні економічні відносини".
3. Обґрунтування цілісності міжнародної економіки як категорії системного порядку (взаємозв'язок і взаємозалежність складових).
4. Характеристика структурних рівнів функціонування міжнародної економічної системи.
5. Порівняльна характеристика окремих сфер діяльності міжнародної економічної системи.
6. Порівняльна характеристика та особливості розвитку економічно розвинутих країн.
7. Порівняльна характеристика та особливості розвитку країн з трансформаційною економікою.
8. Порівняльна характеристика та особливості розвитку нафтодобувних країн.
9. Порівняльна характеристика та особливості розвитку нових індустріальних країн – "Азійських тигрів".
10. Порівняльна характеристика та особливості розвитку країн, що розвиваються.
11. Порівняльна характеристика та особливості розвитку найменш економічно розвинених аграрних держав.
12. Порівняльна характеристика та особливості розвитку країн із занепадаючою економікою.
13. Порівняльна характеристика та особливості розвитку регіону Західної півкулі.
14. Порівняльна характеристика та особливості розвитку країн Західної Європи як субрегіону.
15. Порівняльна характеристика та особливості розвитку Центрально-Східної Європи як субрегіону.
16. Порівняльна характеристика та особливості розвитку Східноєвропейського субрегіону як частини Євразійського регіону.
17. Порівняльна характеристика та особливості розвитку субрегіону Середньої Азії, Кавказу та Східної частини Росії як частини Євразійського регіону.
18. Порівняльна характеристика та особливості розвитку регіону східних мусульманських держав.
19. Порівняльна характеристика та особливості розвитку країн регіону південніше від Сахари.
20. Порівняльна характеристика та особливості розвитку країн Південно-східного та Далекосхідного регіонів.
21. Порівняльна характеристика та особливості розвитку Австралійсько-Тихоокеанського регіону.
22. Характеристика процесу утворення міжнародної економічної системи інтегративного типу.
23. Міжнародні економічні відносини як складна система взаємин господарюючих суб'єктів національного та інтернаціонального рівнів (висвітлити тему за допомогою не менш 5-6 прикладів).

24. Порівняльна характеристика економічної взаємодії та економічного співробітництва як рівнів МЕВ.
25. Проблема реалізації принципу МЕВ - невтручання у внутрішні справи, поважання суверенітету в міждержавних відносинах.
26. Характеристика двох взаємопов'язаних сторін міжнародного поділу праці - міжнародної спеціалізації та міжнародної кооперації.
27. Порівняльна характеристика предметної, подетальної та технологічної спеціалізації виробництва в країнах світу.
28. Характеристика територіальної спеціалізації групи країн Південного Серньоземномор'я.
29. Характеристика територіальної спеціалізації групи країн Індостану.
30. Характеристика територіальної спеціалізації країн Західної Європи.
31. Характеристика територіальної спеціалізації країн Північної Європи.
32. Циклічність як закономірність розвитку світової економіки.
33. Порівняльна характеристика постіндустріальної моделі всесвітнього розвитку та інформаційного суспільства.
34. Характеристика та проблематика політично-правового середовища МЕВ в Україні.
35. Характеристика та проблематика економічного середовища МЕВ в Україні.
36. Характеристика та проблематика цивілізаційно-ментального середовища МЕВ в Україні.
37. Характеристика та проблематика інфраструктурного середовища МЕВ в Україні.
38. Система регулювання сучасних МЕВ.
39. Взаємозв'язок і взаємозалежність впливу політичних та економічних факторів розвитку МЕВ.
40. Порівняльна характеристика двосторонніх, регіональних та світового ринків.
41. Сутність та проблематика торгового балансу. Динаміка та структурні тенденції платіжного балансу України, їх причини та наслідки.
42. Вплив транснаціоналізації на світову торгівлю.
43. Лібералізація світової торгівлі як одна з її основних специфічних рис сьогодення.
44. Порівняльна характеристика теорії абсолютних переваг А.Сміта та теорії відносних (порівняльних) переваг Д.Рікардо.
45. "Парадокс Леонтьєва" як розвиток теорії факторів виробництва Жана-Батиста Сея та Елі Хекшера і Бертіля Оліна.
46. Модель наукомісткої спеціалізації розвитку країн.
47. Теорія технологічного розриву у розвитку економік країн світу.
48. Теорія життєвого циклу продукту на світовому ринку.
49. Концепція внутрішньогалузевої торгівлі як сучасна тенденція розвитку міжнародної торгівлі.
50. Характеристика теорії конкурентних переваг на прикладі розвитку економіки Китаю.
51. Реекспортні та реімпортні операції у світовій торговельній практиці.
52. Бартер: чи має він право на легальне існування у сучасній міжнародній торгівлі?
53. Сутність та мета укладання франчайзингових угод.

54. Економічні та юридичні проблеми зовнішньоторговельних операцій з об'єктами авторського права.
55. Загальноекономічні "ціноутворюючі" фактори в сучасній практиці формування цін у міжнародній торгівлі.
56. Специфічні "ціноутворюючі" фактори в сучасній практиці формування цін у міжнародній торгівлі.
57. Регулюючі "ціноутворюючі" фактори в сучасній практиці формування цін у міжнародній торгівлі.
58. Обґрунтування вибору ціни за умовами INCOTERMS.
59. Обґрунтування вибору інструментів нетарифного регулювання.
60. Позитивні чи/та негативні наслідки приєднання України до ГАТТ/СОТ для вітчизняної чорної та кольорової металургії.
61. Позитивні чи/та негативні наслідки приєднання України до ГАТТ/СОТ для вітчизняних галузей харчової промисловості.
62. Протекціонізм як система захисту вітчизняного виробника.
63. Характеристика динаміки та особливостей окремих періодів розвитку зовнішньої торгівлі незалежної України.
64. Порівняльна характеристика руху підприємницького і позичкового капіталів.
65. Причини міжнародного руху капіталу.
66. Сучасні тенденції руху капіталу у світовій економіці.
67. Порівняльна характеристика інвестиційної активності тріади - ЄС, Японії та Північної Америки.
68. Інвестиційна активність нових індустріальних країн.
69. Інвестиційна активність країн з перехідною економікою.
70. Роль держави в процесах руху капіталів.
71. Порівняльна характеристика прямих та портфельних інвестицій.
72. Критична оцінка критеріїв кількісного виміру прямих та портфельних інвестицій.
73. Порівняльна характеристика інвестиційної діяльності приватних і державних структур.
74. Порівняльна характеристика потенціалів внутрішнього і зовнішнього інвестування.
75. Формування та проблематика функціонування сучасного міжнародного інвестиційного ринку.
76. Інвестиційна активність ТНК.
77. Злиття та поглинання у міжнародній економічній практиці.
78. Офіційна допомога розвитку в сучасній світовій економічній практиці.
79. Порівняльна характеристика форм спільного підприємництва.
80. Економічна природа та мотивація партнерів при створенні спільних підприємств.
81. Стратегічні альянси у світовій економічній практиці.
82. Порівняльна характеристика форм та методів регулювання міжнародного інвестування на національному рівні.
83. Порівняльна характеристика форм та методів регулювання інвестування на міжнародному рівні.
84. Проблематика функціонування вільних економічних зон в Україні.
85. Формування національної нормативно-правової бази міжнародного інвестування в Україні.

86. Україна і процеси транснаціоналізації світової економіки.
87. Порівняльна характеристика інвестиційної привабливості окремих галузей економіки України (на прикладі 2-3 галузей за вибором студента).
88. Порівняльна характеристика інвестиційної привабливості регіонів України (на прикладі 2-3 регіонів за вибором студента).
89. Економічна природа та сучасна проблематика міжнародного кредитування.
90. Функції міжнародного кредиту.
91. Порівняльна характеристика внутрішнього і зовнішнього кредитування.
92. Роль позичкового капіталу в процесі пришвидшення розвитку продуктивних сил.
93. Потенційні негативні наслідки розвитку міжнародного кредитування.
94. Соціально-економічні наслідки кредитної дискримінації.
95. Соціально-економічні наслідки кредитної блокади.
96. Проблематика практичної реалізації принципів кредитування.
97. Кредитоспроможність позичальника та кредитні ризики.
98. Порівняльна характеристика факторів розвитку ринку позичкових капіталів.
99. Новітні тенденції розвитку ринку позичкових капіталів.
100. Порівняльна характеристика приватних і урядових кредитів.
101. Переваги та недоліки брокерських кредитів.
102. Мета та задачі урядового кредитування.
103. Мета та задачі кредитування з боку міжнародних регіональних організацій.
104. Порівняльна характеристика різних форм кредитів за цільовим призначенням.
105. Єврокредити та порівняльна характеристика їх форм.
106. Лізинг як особлива форма руху позичкового капіталу.
107. Сучасний стан та особливості розвитку лізингу в Україні.
108. Факторинг як форма міжнародного кредиту.
109. Форфейтинг як форма міжнародного кредиту.
110. Сучасний стан та тенденції розвитку світового фінансового ринку.
111. Сучасні особливості функціональної структури світового фінансового ринку.
112. Сучасні особливості валютної структури світового фінансового ринку.
113. Сучасні особливості інституційної структури світового фінансового ринку.
114. Проблематика формування сучасної географічної структури світового фінансового ринку.
115. Порівняльна характеристика інструментів ринку цінних паперів.
116. Сучасна проблематика сек'юрізації кредитів.
117. Фінансові деривативи як інструменти торгівлі фінансовим ризиком.
118. Зовнішня заборгованість країн як глобальна проблема сучасності.
119. Порівняльна характеристика етапів вирішення зовнішньої заборгованості країн.
120. Проблематика майнових та боргових відносин між Україною та Росією.
121. Співробітництво України із регіональними та світовими фінансово-кредитними установами.
122. Сучасна проблематика зовнішньої заборгованості України.
123. Особливості функціонування сучасного світового ринку робочої сили.
124. Позитивні соціально-економічні наслідки міграції робочої сили для країн-експортерів.
125. Негативні соціально-економічні наслідки міграції робочої сили для країн-експортерів.

126. Позитивні соціально-економічні наслідки міграції робочої сили для країн-імпортерів.
127. Негативні соціально-економічні наслідки міграції робочої сили для країн-імпортерів.
128. Світовий досвід адміністративно-правового регулювання міграції (на прикладі конкретної країни або групи країн).
129. Порівняльна характеристика та особливості застосування інструментів обмеження імміграції.
130. Сучасна проблематика нелегальної міграції.
131. Соціально-економічні наслідки "втрати розумів" для України.
132. Характеристика сучасної світової української діаспори.
133. Сучасні проблеми юридичного та соціального захисту українських заробітчан за кордоном.
134. Огляд та проблематика реалізації основних положень національної нормативно-правової бази імміграції в Україні.
135. Характеристика сучасної України як країни еміграції, імміграції та транзитної держави.
136. Місце і значення валютних відносин в системі МЕВ.
137. Порівняльна характеристика національної та світової валютних систем.
138. Сутність та сучасна проблематика міжнародної валютної ліквідності.
139. Порівняльна характеристика видів (режимів) конвертованості валют.
140. Сутність та сучасна проблематика резервної (ключової) валюти.
141. Сутність та сучасна проблематика валютного курсу та валютного паритету.
142. Порівняльна характеристика режимів валютного курсу.
143. Становлення та сучасні проблеми розвитку валютної системи України.
144. Характеристика та проблематика сучасного платіжного балансу України.
145. Сутність міжнародної економічної інтеграції як відносин між країнами світу.
146. Сутність міжнародної економічної інтеграції як процесу світового розвитку.
147. Порівняльна характеристика форм міжнародної економічної інтеграції.
148. Світова (глобальна) інтеграція: утопія чи майбутня реальність?
149. Сучасні проблеми подальшого розвитку Європейського Союзу.
150. Потенціал та сучасні проблеми подальшого розвитку СНД.
151. Особливості та характерні риси північноамериканської економічної інтеграції.
152. Особливості та характерні риси інтеграції в Латинській Америці.
153. Особливості та характерні риси регіональної інтеграції країн Азії.
154. Особливості та характерні риси економічної інтеграції країн Африки.
155. Інтеграційні пріоритети України.
156. Передумови та сутність глобалізації світового господарства.
157. Економічна та політична взаємодія держав світу як одна з найбільш важливих глобальних проблем.
158. Взаємодія суспільства та природи як одна з найбільш важливих глобальних проблем.
159. Шляхи подолання нерівності розвитку країн світу.

ОСОБЛИВОСТІ РЕГЛАМЕНТУ ВИКЛАДАННЯ ТА КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Лекції для студентів-заочників проводяться за загальноакадемічними правилами відповідно планам та графікам екзаменаційних сесій. Поряд із загальними вимогами щодо якості фахової підготовки студентів, однаковими для всіх форм навчання, специфіка викладання курсу для студентів-заочників обумовлює наступну організацію навчального процесу і кінцеву оцінку знань за складовими: 1) відвідування лекцій під час сесій – максимально 10 балів (конкретна величина розраховується за методикою, викладеною у п. 3.2 для студентів денної форми навчання); 2) виконання контрольної роботи, що містить 3 питання, які студенти обирають самостійно в межах тем наукових есе для студентів очної форми навчання за принципом – перше питання з номерів 1-63, друге питання з номерів 64-135, третє питання з номерів 136-159. Обсяг кожного з питань, шрифт, знаки, рядки тощо регламентує вже згаданий п. 3.2. плану. В межах потоку студентів теми не дублюються. Контроль останнього положення здійснюється старостами потоків та кураторами. Кожне з питань має максимальну оцінку – 15 балів, тобто 30 – за три питання; контрольна робота має бути представлена не пізніше, як за тиждень до початку екзаменаційної сесії; 3) іспит як фінальний контроль, що складається письмово за графіком сесії. Екзаменаційний білет містить 3 питання в межах програмного матеріалу тем курсу (див. пп. 4.1.1., 4.2.1.. 4.3.1. плану). Конкретні питання екзаменаційних білетів до студентів не доводяться. Відповідь на кожне з питань білету оцінюється максимально 20 балами. Таким чином, загальна кінцева оцінка формується як сума:

- 1) відвідування – 10
  - 2) контрольна робота – 30
  - 3) іспит – 60
- РАЗОМ: – 100**

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ЛІТЕРАТУРНИХ НАУКОВИХ ДЖЕРЕЛ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

В процесі підготовки до семінарів, в ході написання курсових робіт, наукових есе, рефератів та дипломних робіт необхідно використовувати різні джерела інформації, які можна розподілити наступним чином:

- базові підручники та навчальні посібники з курсу міжнародної економіки;
- наукові монографії;
- реферати кандидатських та докторських дисертацій з міжнародної економіки;
- періодичні вітчизняні та зарубіжні видання;
- статистичні дані та документи українських урядових та інших установ та міжнародних організацій.

Базові підручники та навчальні посібники

Основним навчальним посібником, яким 100-відсотково бібліотека академії забезпечує студентів як денної, так і заочної форм навчання є видання НАУ 2007 року, що має назву "Міжнародна економіка" (за загальною редакцією Сахарова В.Є.).

Нижче наведені інші аналогічні посібники та підручники, які також можна отримати в бібліотеці НАУ для використання в процесі самостійної роботи:

1. Бочан І.О. , Михасюк І.Р. Глобальна економіка: Підручник. – К.: Знання, 2007. – 403 с.
2. Економіка зарубіжних країн: Навчальний посібник / За ред. Ю.Г. Козака, В.В. Ковалевського, К.І. Ржепішевського. – К.: ЦУЛ, 2003. – 352 с.
3. Європейський Союз: основи політики, інституційного устрою та права: Навчальний посібник. – К.: Заповіт, 2002. – 367 с.
4. Зав'ялова Е.В. Этокова Е.В. Международные слияния и поглощения: опыт Запада. – СПб: РАН, 2002. – 344 с.
5. Зав'ялова О.В., Сахаров В.Є. Транснаціональні корпорації: – Навчальний посібник. – К.: Національна академія управління, 2008. – 239 с.
6. Козик В.В. , Панкова Л.А., Даниленко Н.Б. Міжнародні економічні відносини: Навчальний посібник/ 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання-Прес, 2002. - 406 с.
7. Липов В.В. Міжнародна економіка: Навч. посібник. – Х.: ВД "ИНЖЕК", 2005. – 408 с.
8. Лукашевич В.М. Глобалистика: Учебное пособие. – Львів: "Новий Світ-2000", 2004. – 392 с.
9. Макогон Ю.В. , Рижиков В.С., Касьянюк С.В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2006. – 424 с.
10. Міжнародна економіка: Навчальний посібник / За ред. Козака Ю.Г., Ковалевського В.В., Ржепішевського К.І. Вид. 2-ге, пер. та доп. – К.: ЦУЛ, 2004. -672 с.
11. Міжнародна економіка: Підручник/ За ред. А.П.Румянцева. – 3-тє вид., переробл. і доп. – К.: Знання, 2006. – 479 с.
12. Міжнародна економіка: в питаннях і відповідях: Навчальний посібник/ За ред. Ю.Г. Козака, В.В. Ковалевського, К.І. Ржепішевського. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 676 с.

13. Міжнародні організації: Навч. посіб. / За ред. Ю.Г.Козака, В.В.Ковалевського, З.Кутайні. – Вид. 2-ге, переробл. і доп. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 440 с.
14. Міжнародні стратегії економічного розвитку: Навчальний посібник/ За ред. Ю.Г. Козака, Ю.І. Єханурова, В.В.Ковалевського. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 353 с.
15. Международные стратегии экономического развития: Учеб.пособие/ Под ред. Ю.В.Макогона. – К.: Знання, 2007. – 461с.
16. Одягайло Б.М. Міжнародна економіка: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2005. – 397с.
17. Рогач О.І. Міжнародні інвестиції: Теорія та практика бізнесу транснаціональних корпорацій: Підручник. – К.: Либідь, 2005. – 720 с.
18. Рокоча В.В. Міжнародна економіка: У 2-х кн. Книга 1: Міжнародна торгівля: теорія та політика: Навчальний посібник. – К.: Таксон, 2000. – 320 с.
19. Рокоча В.В. Міжнародна економіка. У 2-х кн. Книга 2: Монетарна теорія міжнародної економіки: Навчальний посібник. – К.: Таксон, 2003. – 302 с.
20. Савельєв Є.В. Міжнародна економіка: Теорія міжнародної торгівлі і фінансів: Підручник для магістрантів з міжнародної економіки і державної служби. – Тернопіль: Економічна думка, 2002. – 504 с.
21. Сазонець І.Л. , Федорова В.А. Інвестування: міжнародний аспект: Навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2007. – 272 с.
22. Солонінко К.С. Міжнародна економіка: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2008. – 382 с.
23. Фигурнова Н.П. Международная экономика. – М.: Омега-Л, 2005. – 509 с.
24. Хасбулатов Р.И. Мировая экономика. Теория, принципы, политика. В 2-х томах. Том 1. – М.: Экономика, 2001. – 598 с.
25. Циганкова Т.М. Гордеева Т.Ф. Міжнародні організації: Навчальний посібник/ Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2001. – 340 с.
26. Черевань В.П. Рум'янцев А.П., Романенко Л.Ф. Міжнародна економічна діяльність: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. - К.: Видавничий дім "Слово", 2003. -280с.
27. Шевчук В.О. Міжнародна економіка: теорія і практика: Підручник. -2-ге вид., перероб. і допов./ – К.: Знання, 2008. – 663 с.

Наукові монографії

Вказані літературні джерела доцільно використовувати, при підготовці виступів на семінарах, написанні наукових есе, рефератів, курсових та дипломних робіт згідно їх проблематики.

Необхідні видання знаходять за допомогою бібліотечних каталогів та їх локальних пошукових комп'ютерних систем; ті з них, що знаходяться в бібліотечному фонді НАУ, наведені у наступному списку:

1. Герст П. Томсон Г. Сумніви в глобалізації: Міжнародна економіка і можливості керування/ Пер. з англ. Войтовича А., Орленко О. – К.: К.І.С., 2002. – 306 с.
2. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: Монографія/ Кер.авт.кол. і наук.ред. Т.М.Циганкова. – Вид. 2-ге. – К.: КНЕУ, 2006. – 660 с.
3. Губський Б.В. Євроатлантична інтеграція України. – Львів: Логос, 2003. – 328 с.

4. Завьялова Е.В. Этокова Е.В. Международные слияния и поглощения: опыт Запада. – СПб: РАН, 2002. – 344 с.
5. Копійка В.В. Европейський Союз: Досвід розширення і Україна. -К.: Юридична думка, 2005. – 448 с.
6. Пилипенко И.В. Конкурентоспособность стран и регионов в мировом хозяйстве: теория, опыт малых стран Западной и Северной Европы. – Смоленск: Ойкумена, 2005. – 496 с.
7. Україна і світове господарство: взаємодія на межі тисячоліть/ А.С. Філіпенко, В.С. Будкін, А.С. Гальчинський та ін. – К.: Либідь, 2002. – 470 с.
8. Україна та Росія у системі міжнародних відносин: стратегічна перспектива. Монографія/ Рада нац. безпеки і оборони України, Нац. ін-т пробл. міжн. безпеки; За заг. ред. С.І. Пирожкова. – К.: НІПМБ, 2001. – 624 с.
9. Управління міжнародною конкурентоспроможністю в умовах глобалізації економічного розвитку: Монографія: У 2-х т.: Т. І/ За заг.ред. Д.Г.Лук'яненка, А.М.Поручника. – К.: КНЕУ, 2006. – 816 с.

Реферати кандидатських та докторських дисертацій

Дані джерела найлегше шукати за каталогами в провідних київських бібліотеках.

Періодичні видання

Серед українських видань матеріали з міжнародної тематики вміщуються здебі в таких, як:

1. Актуальні проблеми економіки. Науковий економічний журнал. Засновник: ВНЗ "Національна академія управління", ISSN 1993-6788;
  2. Економіка України. Науковий журнал. Засновники: Міністерство економіки України, Міністерство фінансів України, Національна академія наук України, ISSN 0131-775X;
  3. Економіка і прогнозування. Науковий журнал. Засновник: Державна установа "Інститут економіки та прогнозування Національної академії наук України", ISSN 1605-7988;
  4. Економіка і управління. Науковий журнал. Засновники: Європейський університет, Національний авіаційний університет, Асоціація навчальних закладів приватної форми власності;
  5. Економіст. Ukrainian journal. Журнал видається за наукової підтримки Інституту економіки та прогнозування НАН України, Державного економіко-технологічного університету транспорту;
  6. Економічний часопис – XXI. Науковий журнал. Засновник: Інститут трансформації суспільства, ISSN 1728-6220;
  7. Ринок цінних паперів України. Науковий, виробничо-практичний журнал. Засновник: Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку України;
  8. Фінанси України. Науково-теоретичний та інформаційно-практичний журнал. Засновник: Міністерство фінансів України;
  9. Фінансовий ринок України. Інформаційно-аналітичний бюлетень. Засновники: ЗАТ "Українське агентство фінансового розвитку", ТОВ "Аудиторська фірма "Грант Експерт", Акціонерний комерційний банк "Аркада".
- З російських періодичних видань варто зазначити:
1. Вопросы экономики. Ежемесячный журнал. Учредители: НП "Редакция журнала "Вопросы экономики", Институт экономики НАН, ISSN 0042-8736;

2. Мировая экономика и международные отношения. Учредители: Российская академия наук, Институт мировой экономики и международных отношений, ISSN 0131-2227.

Особливий інтерес становлять також такі англomовні видання як журнали TIME і The Economist, з публікаціями в яких можна ознайомитися як в читальному залі бібліотеки академії, так і на відповідних сайтах в Інтернеті.

Статистичні дані та документи українських урядових та інших установ і міжнародних організацій

Вказані вище дані та документи представляються та періодично оновлюються на сайтах міністерств, відомств, центрального банку, митної служби, податкової адміністрації тощо, а також таких міжнародних організацій як ООН, ЮНІДО, ЮНЕСКО, МВФ, ЄБРР та багатьох інших.

Навчально-методичне видання

Кафедра міжнародної економіки та підприємництва

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА

Навчально-методичні матеріали

Укладач:

Сахаров Вадим Євгенович

кандидат економічних наук, професор

Відповідальний технічний редактор:

Цаплук І.В.

Підп.до друку. 28.07.2011. Формат вид. 60х80^{1/16}

Папір офсет. № 1. Офс. друк. Гарн. «ArialСуг»

Ум. друк. арк. 1,36. Обл.-вид. арк. 1,09.

Національна академія управління,
01011, м. Київ, вул. П. Мирного, 26, кім. 406
тел./факс. 280-80-56, www.nam.kiev.ua, eco@nam.kiev.ua